

SZERKESZTŐI IRODA:

Belkőzpontú 21. szám. (Postaépület) hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DIJA:

Vidékire postán, vagy helyben házhoz hordva
Egyszerre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 frt. Egy hónap helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepeket követő napokon.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvár, Belkőzpontú 33. szám.

HIRDETESI DIJAK

Egy cenzúrtornyai tér ára 4 kr Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyílttéri cikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Válasz.

„Öszinte szó”-mra, melyet tegnap-élt mondtam el a pártok ideiglenes meggyezésére vonatkozólag, tegnap fel-le „Kolozsvár.” Addig is, míg e kérdés bővebben reflektálhatna, szükségesnek lát némelyeket elmondani — és így ír:

„az egyes kerületekben ha a pártok jónak látják kezét fogni valamely olyan érdekkel szemben, mely a magyar állam eszmével látszik ellentétben lenni, az ilyen kiegyezést helyeselnék.” De egyéb érdekből eredő kiegyezést nem látna indokoltnak.

E szerint a fődologra nézve egyet-értünk; előttem sem lebegett egyéb, mint a magyar államessze érdeke. Mi is lehetne az az „egyéb érdek”? Már tegnap mondtam, hogy a mandatum-hajszá nem kenyerem; másnak sem az, ha tisztességesen és hazafiasan gondolkozik. Képzelné sem tudom, hogy a magyarállam érdekében kívül minő más érdek foroghatna ily fontos ügynél szó-lan. Igaz; én megemlítettem az erdélyi bajokat is. De hát ezek orvoslása nem volna magyar állami érdek? Alig egy éve mult, hogy az erdélyi képviselők e bajok fölött tanácskozásokat tartottak és memorandumokat írtak a b. Kemény János elnökle alatt. E munkának nem volt eredménye. A „Kolozsvár” szerezzen információt ezen eredménytelenség indokai felől s majd rájön arra a mé-regforrásra, mit nálunk „párt”-nak ne-veznek. Pártszempontból itélni meg min-dent, pártszempontból tenni valamit, pártszempontból mulasztani el sokat, pártszempontból becsülni meg a mun-ka képességet és az emberek értékét, pártszempontból adminisztrálni: ez a mi közéletünk egyik rákfenéje. Még a kulturregletti mozgalmakat is pártszem-pontból itélték meg odafönt jó darab ideig; talán még most is.

Maradjanak a pártkérdések a ma-guk illetékes medrében — ez az én kívánságom; keressük meg azokat az utakat, amelyekkel az ellenzék nem látja a kormánypártiakat egytől-egyig gonoszoknak s viszont a kormánypárt nem tekinti az ellenzéket egytől-egyig munkakerülő páriának, mert csak eze-ken az úton vezethetjük Erdélyt a bol-dogulás felé.

A mit a „Kolozsvár”-ból idéztem, az mellettem bizonyít. Miért, miért nem, a „Kolozsvár” később megrontja saját álláspontját, mert megemlítvén azon okokat, melyeket én egy országos ál-

talános paktum ellen felsoroltam, nyo-mosabbnak találja azokat, mint az er-délyi részre ajánlott paktumindokait. És megelégszik azzal a kívánsággal, hogy „a pártok vezetői küssenek kö-tést arra, hogy a választók nagy jogá-nak csorbitatlan épen tartása mellett a választásokat olyan irányban vezetik, olyan hangot adnak neki, hogy se gyű-lölködésre, se egymás föbe verésére ne legyen ok...” hogy a hatóságokat megillető tisztelet és tekintély csorbát ne szenvedjenek.” Hozzá teszi: „Mi az újságok pedig kössünk kötetet, hogy pártkülönbség nélkül megbélyegezzük azokat, kik e me kötés ellenére tesznek.”

Az ellenmondást nem szükség hang-sulyoznom. Előbb helyesli a kiegye-zést, ha a pártok ezt az egyes vá-lasztókerületekben, a magyar állam-essze érdekében teszik. Később nem helyesli, hanem kívánja azt, a pártok vezetőitől, hogy a választási aktus tör-vényes formák között és a köztisztes-ség határain belül ejtessék meg. Ilyen körülmények mellett, én a fölött, amit az „Öszinte szó”-ban hangsúlyoztam, most nem vitatkozom. A „Kolozsvár” amugy is fentartotta, hogy bővebben reflektálhasson a fölvetett kérdésre; én tehát bevárom a bővebb reflexiót, s abban a reményben, hogy majda „Ko-lozsvár” nem dodonai hangot használ, elfogom mondani akkor más irányú indokolásomat is.

Szabad legyen most csak azt föl-emlitenem, hogy a „Kolozsvár” aján-latát a választási aktus mikéntjére nézve úgy is elfogadom mint pártember és úgy is mint hírlapszerkesztő. A „Ko-lozsvár” a „választók nagy jogának csor-bítatlan épségben tartása mellett” ömá-jta a választásokat megejteni; és óhajtja, hogy „az újságok pártkülönbség nélkül megbélyegezzék azokat,” kik ez ellen tennének. Én az ajánlatot ideáli-san szépen tartom; rá állok; küzdök mellette, mint eddig is tettem s majd szolgálni fogok a „Kolozsvár”-nak meg-bélyegzésre méltó adatokkal. Most is szolgálhatok egy párral.

Ime:

Kolozsmegye alispánja, mint a köz-ponti választmány elnöke hivatalos kör-iratban rendelte el, hogy a községek csak azon egyéneket választhatják meg füst után, a kik különben is választó-jogosultak. E rendelet ellenkezik a törvénynek úgy a betűivel mint a szel-lemével. E rendelet ellen föllebbezés történt, de jogorvoslat nem érkezett. Így lesz aztán a választásoknál gyűlö-

kódás. Kérem hát utánna járni és meg-bélyegezni.

Az államvasutak kolozsvári üzlet-vezetőségéből több mint száz egyén-lezt törvénytelenül a választók lajstro-mába főlveve. Evidens okmányhamisi-tások történtek hivatalos részről. Magán-uton szívesen megadom a bővebb fel-világosítást. Föllebbezés történt, de jog-orvoslat nincs. Kérem hát ezt is meg-bélyegezni.

László Mihály budapesti tanár, különben derék és jóra való ember, for-mális pénzbeli alkut kötött Oláhfal-uval. Ugy megy ott évek óta, mint a barompiaczon. Adszá s ne. Ott így „ad számat a polgár, hogy milyen útát lát jónak a haza javára.” Ott ez nem új dolog. A mult alkalommal szemé-lyes jelenlétben fizettetett le a kialakított összeg. Kérem megbélye-gezni.

B. M.

Politikai hírek.

A király békenyilatkozatairól a bécsi és párisi lapok különféle érdekes dolgokat mesélnek. Magától értetődik, hogy e hírek bizonyos föntartással olvasandók. A Presse szerint a felsége a király a hétfői cerde alkalmával Smolka-hoz, az osztrák delegá-ció elnökéhez így szólt: „Fölöttök örülök, hogy e rendkívüli téliesség ily simán folyt le. A két delegációnak ezen egyetelmű határozata a monarchia tekintélyének eme-lésére szolgál s csak a kezessége a be-érte, mely számunkra biz-onyosan meg fog örízteni.” A király ugyanily értelemben szólt Mat-tus eladódhoz, dr. Riegerhez és Dupulhoz. A trónörökös is ily értelemben szólt egy sor delegátushoz. A trónörökös a csehek nyelvén szólította meg s dr. Riegerrel hosszasan értekezett a helyzet felől.

Párisból hétfői kelettel távirják, hogy a „Paris” című lap mai közlése szerint a felsége a császár király Andrassy Gyula gróffal beszélgetve, a habort lehetet-le-n-nek mondotta; Európában valami misztikus dolog megy végbe, melyhez a kul-csot legelőbb 3-4 hét alatt lehet megta-lálni. Andrassy Gyula gróf a maga részé-ről a habort valószínűnek tartotta.

Baró Edelsheim-Gyulai Lipót volt bu-dapesti főhadparancsnokról azt írják, hogy legközelebből ismét aktív szolgálatba lép, s hír szerint bráni főhadparancsnokká ne-vezetik ki. — A tábornagy hétfőn ma-gánkiballgatáson volt a királlyal.

Véráldozat.

A bolgár földet honarúlok vére áz-talja. Az ilyen vér rendszerint nem kiált égre. A kik hazájuk ellen lázadnak fel, azokra talán még az égben sincs bo-csánat. Hogy a földön nincsen: arról a történelem elég hangosan beszél.

A bolgár hadsereg néhány tisztje lázadást szított a törvényes rend ellen. A haditörvényszék a főbűnösöket halá-l-ra ítélte és az ideiglenes kormány ren-deletére ezek közül kilenczen tényleg végrehajtott a halálos ítélet.

Azt mondják: a legújabb bolgár forradalom értelmi szerzői Oroszország bérenczei voltak. Valószínű feltevés. Oroszország keze játszik bele a leg-újabb bolgár események minden ágaza-tába. Sándor fejedelem letétele orosz kéz munkája. A mi azután bekövetke-zett: azt mind orosz ágensek eszelték ki. A legújabb lázadás tetteszeinek ke-zébe is nem annyira a honarúlás köz-vetlen szándéka, mint inkább a musz-ka rubelek szolgáltatott a fegyvert.

Bármiként történt is, a főbűnösök leszármoltak a büntető hatalommal. Vé-rük ott piroslik a ruszcsuki börtön ud-varán. Miért kellett e szerencsétlen tar-tományban megint embervérnek foly-nia: arról feleljen Oroszország és az a ő diplomáciaja.

A humanismus, a 19-ik századnak ez a gyakran tehetetlen gyermeke, meg-döbbenve áll meg a honarúlok vérenek láttára, s kétkedve kérdi: mikor lesz vége e czéltalan emberáldozatoknak! Mi-kor pusztul ki a telhetetlen és czudar emberek szívéből az a gonosz indulat, mely embertársát — ha saját érdeke úgy kívánja — minden tartózkodás nélkül állítja a bitófa elé.

A humanismust ez a század szül-te meg és növelte fel. És a vandalis-musnak ugyancsak ennek a századnak története szolgáltatja legkiáltóbb példáit. A 19-ik század humanismusának gonosz válfaja született, mely vérből alkotta-tt és vért szomjaz. Nem is állat, ha-nem embervér a tápláléka. Ennek a czudar irányzatnak gyökérszála egye-nesen az orosz telhetetlenségben és vi-láguralmi vágyában izmosodtak meg. A mi föltelem a század humanistikus törekvései közé befészkelte magát, az az oroszok telhetetlenségének meleg-ágyából került ki, s terjed szét az ide-glen talajban. Legújabbban a vitéz bol-gár nép fogadta be ezt a csillogó mez-ben járó durva förtelmet, melynek neve honarúlás, eszköze a gyilkos, tápláléka a vér, s bevalott célja az emberirtás.

Az a kilencz bolgár tiszt, a kik-nek agyát a törvényes rend nevében szétlőtték, azt dokumentálta a maga sorsával, hogy ebben a században az elvi meggyőződésnek, a személyes di-csőség vágyának, a becsületes név utá-ni sovárgásnak helyét a materia fog-lalta el. Egy erszény csillogó rubel a mai nemzedékek korcszülöttjeinek lelktől teljesebben megragadja, mint a becsületes hírnévnek, a nemzeti nagy-ságnak vágya. Azokat a szerencsétlen bolgártiszteket is bizonyára nem az el-vi meggyőződés, a nemes vágy, a becsü-letes ösztönök ragadták a honarúlásra, hanem a csillogó pénz, az anyagiág vágyának gonosz ördöge, melyet az orosz politika zsoldosai vertek bele a nemesebb szerepre hivatott lelkekbe. Ezek a kivégzett honarúlok tehát ön-tudatlan vértanuságra lettek kárhözta-va egy telhetetlen hatalom által. És ha Európa szíve netalán megesis az újabb véráldozaton, akkor egyenesen a czár-hoz forduljon elégtételtért a kiontott vér nevében. Mert ez az ő műve. Ezért ne-ki kell felelni.

De hát mi a czárnak kilencz bol-gár tiszt élete? És mit törődik ő Euró-pa megbotránkozásával, vagy a kivég-zettek hátramaradtjainak jajjaival, ha a politikai érdekei ily eljárást taná-csolnak neki.

Minő újabb akciót fog Orosz-or-szág kezdeni e leverett forradalom kap-csán, azt ma még nehéz előrelátni. Azt azonban tudni lehet, hogy ez a zendü-lés is csak egyik előjátéka annak az akciónak, melyet Oroszország indított meg és fejlesztett ki a legújabb alak-zatokig.

Oroszország aktivitása a bolgár események minden phazisában kimutat-ható. Sok kezdeményezése nem sike-rült; sok rubelje veszett kárba; sok di-plomatájának bölcsessége mondott csü-törtököt, de a főcélzt még is elérte: mert állandó nyugtalanságban tartja nemcsak a bolgárokat, hanem egész Európát is. És Oroszországnak egyelőre nincs is szüksége egyéb-re, mint arra az ideges állapotra, melyben Európa népei jelenleg vannak. Az ide-ges emberekkel legkönnyebben tud el-bánni az a hatalom, mely nem reflec-tál a saját idegeire, hanem pénzzel be-szél. s emberhaláltól irtozni nem ta-nult és nem is szokott. A század hu-manistikus irányzatában rejlő erkölcsi erő rá nézve épp oly kevés jelentőség-gel bír, mint a mily kevésbé törődik azzal, ha világuralmi vágyának teljesi-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCAJA.

1887. márczius 10.

A betegségek okáról.

Dr. Purjesz Zsigmond.

Tisztelt hallgatóság! Tan- és nevelés-üggyel foglalkoztók által gyakran hallani pa-naszok említeni azt, hogy a nagy közön-ség, mily kevésbé érdeklődik saját szerveze-tének és szerveinek ismerete iránt és így épen az hagyaték figyelmen kívül a mi tu-lajdonkép mindenkihez legközelebb áll és a mivel leginkább kellene törődnünk.

E bajon segitendő, újabbban már né-mely alsóbb tanintézetben is kezdenek auto-mát physiologiát és más hasonló, addig csak az orvosjelöltekre nézve köteles tár-gyakat tanítani. Nem kutatjuk ez alkalom-mal, hogy mennyire jogosult e panasz, és hogy valóban kívánatos e miszerint min-denki saját szervezeteének alkotásáról, mi-kéntéről legalább annyi tájékozottsággal bírjon, mint valamely távoli földréz vad lakóinak szokásairól, vagy mint a régu-mult századok nagy hadvezéreiől, kikkel oly részletesen foglalkoznak iskoláinkban; ellenben constátálhatjuk, hogy ha közöny-ök is az emberek az ép szervezet viszo-szonyait illetőleg, és ha megelégednek is e te-kintetben az ismereteknek szinte mérhetlen minimumával, épen ellenkező magatartást ta-nusítanak a beteg szervezettel, a betegsé-gekkel, a betegekkel szemben. Sőt alig vá-lolhat a t. hallgatóság tulajdassal, ha azt mondó, hogy mindegyikünk tapasztalhat-

ta rokon, jó barát, ismerős részéről, mi-szerint azok, az esetre, ha betegek vagyunk, nem elégszenek meg azzal, hogy bajunkat tudomásul vegyék, hogy részvételt legye-nek irántunk, hanem az aktivitás térére lép-nek, bajunkat az orvosnál jobban ismerik jó és hasznos tanácsokkal látnak el, és bizony nem rajtuk mulik, ha azonnal nem gyógyi-tanak is meg.

És sajátzerű, hogy ily alkalmaknál többnyire ellentétbe jutnak az orvos véle-ményével. Nem meglepő ez, dacára annak, hogy a nagy közönség orvosi kérdésekben az orvosoktól nyeri és csak ezektől nyer-heti informatióját. Nem is jutna ez ellentét kifejezésre, közönség és orvos között min-denkor a legszebb öszhang uralkodnék: ha az orvosi tudomány nem haladna. Amde oly tudomány, mely gyökerében szoro-san összefügg a természettudományokkal, sőt maga is nem más, mint az emberiségre nézve e tudományok legfontosabb részeinek egyike, lehetetlen nem haladni akkor, midőn napról-napra mélyebb betekintést nyerünk a természet titkaiba, midőn nemcsak mind jobban-jobban tanuljuk ismereni annak tör-vényeit, hanem ez ismeretek alapján mind nagyobb-nagyobb kiterjedésben leszünk a természet urává s kényszerítjük azt, hogy az emberiség érdekeit szolgálja.

Kétségtelenül be fogja látni a tisztelt hallgatóság, hogy az orvosi téren tett új vívmányok legelőbb jutnak az orvos birto-kába, miután első sorban őt érdeklik leg-inkább, nemcsak ő foglalkozhat velük leg-behatóbban, hanem részben az ő szorgalma, fáradozása, folytonos tanulmányozása terem-

ti meg azokat. Ez új vívmányok csak las-san szivárognak át a nagy közönségbe; évek kellene ahöz, hogy ama felfogás, melyet a szakkörök pl. ma vallanak valamely szak-kérdésről, általánossá legyen. Mindaddig míg ez meg nem történik, a nagy közönség régi nézetéhez ragaszkodik, azokhoz, melyek tulajdonkép nem egyebek, mint a kor hala-dásával folyton lépést tartó szakemberek régi, részben már feladott tanai homályos visszhangja. S mire az újabb nézet mégis tért hódított a maga számára, a tudomány újra haladott, új vívmányok birtokába ju-tottunk, melyek persze, egyelőre ismét csak a szakkörök sajátja, s így az ellentétnek újra ki kell fejlődni.

E mellett érdekes az, hogy bár hosz-szu időn át idegenkedett a nagy közönség valamely orvosi újítástól, később azt elfo-gadva, nemcsak megbarátkozik vele, hanem általánosítja ott is érvényt akar neki sze-rezni, hová az soha nem volt szánva és hol az soha be nem illik. Csak egy példá-val legyen szabad a mondottakat illusztrál-nom. Volt idő, midőn lázban, forróságban szenvedő betegek hideg vizet nyújtani ita-lul, szobája levegőjének felfrissítése, azo-nosnak tekintett a beteg életének veszé-lyeztetésével.

Az orvosok már rég nem csak belát-ták ez óvatosság czéltalan, esetleg káros voltát, sőt lázas betegeket egyébkép is tét-tek ki fürdők stb. alakjában a hideg víz és hideg levegő behatásának, alkalmazták a hideget, mint gyógyhatányt, tették ezt a a betegek hozzátartozóinak legnagyobb el-lenzése dacára, kitéve magukat sikerte-

lenség esetében, a leghevesebb szemrehá-nyásnak, — s mit látnak ma? A közönség-nek egyrésze még ma is félti betegét min-den légáramlattól, mindent meghűlésnek tu-lajdonítva, mi betegséget okozhat, vagy su-lyosbíthat, másik része nem ismer más gyógyszert, mint a hideg vizet, azzal nem csak gyógyítani lehet mindent, hanem mi több, ki lehet azzal minden betegséget ke-rülni. Az egyik rész még mind a mult szá-zadok orvosi hagyományaihoz ragaszkodik, a másik rész nem csak megbarátkozott az új vívmányokkal, hanem tulajta azokat. Számos példát lehetne még a mondott viszony illusztrálására felhozunk, de a he-lyett, hogy a multtal foglalkoznánk, lás-suk milyenek e viszonyok az újabbban fel-merült aktualisabb kérdések némelyikére nézve.

Ismeretes, hogy az orvosok azt állít-ják, miszerint számos betegség fertőzés, ra-gály útján keletkezik, azaz oly módon jön létre, hogy valamely káros hatány és pe-dig szervült élő lény jut be az ember szervezetébe és teszi azt beteggé. Minél in-kább terjed az orvosok között ez a nézet és minél több betegségre nézve állítják ezt, annál inkább érdeklődik a nagy közönség is eme viszonyok iránt; de egyszersmind annál gyakrabban halljuk ama kétke-dő kérdést: vajjon igaz-e ez? a divat oly nagy ur, mindenbe bele ártja magát, vaj-jon nem csupán divat-e most az orvosoknál az, hogy oly számos betegséget fertőzésre vélnek visszavezethetni? E kétkedésen nem csodálkozhatunk. A laikus közönség csu-pán a tényeket hallja említeni, nem is-

meri az okokat, melyek e tények elis-merését, terjedését vontak maguk után és bizik vagy nem bizik szavaikban — mi elvégre is egészen személyes bizalmi kérdés, de tudra határozni — ép az okozatos össze-függés ismerete hiányában — csak kivéte-lesen képes.

Részemről sokkal fontosabbnak tar-tom azt, hogy bárki is az okok és az oko-zatok fontolgatása után állapítsa meg né-zetét, semhogy ily diszes közönség előtt fel-ne használjam az alkalmat ily nagy hord-erejű kérdés, — és mert e betegségeknek mindannyian ki vagyunk téve, bizonyosan mindnyájunkat érdeklő kérdés megbeszélé-sére, bár a rendelkezésre álló idő rövidsé-génél fogva jól tudom, hogy e megbeszélés alig lehet kimerítő.

Mindenekelőtt azonban ki kell jelente-nem, hogy tévednek azok, kik azt bizik, hogy ama nézet, miszerint számos betegség az emberbe kívülről bejutó, élő szervezet által okozatik, az orvosoknál mái keletű volna. Rég gyanították már ezt, rég hord-ják már az e nézet támogatására szolgáló okokat halomra az orvosok legjobbjai, de általános elismerésre nem számíthattak ad-dig, míg e felfogás csak elméletileg volt támogatható, míg magukat a betegségeket előidéző tényeket, ugyazólván kézzelfoga-tólag kimutatni képesek nem voltak. Ez pedig csak az újabb időben vált a folyton haladó technika által szolgáltatott vizsgá-lati eszközök által lehetségessé.

De tért kellett és kellene ama nézet-nek hódítani még akkor is, ha egyetlen ily fertőzési eredetűnek tartott betegség elő-

Kolozsvárt 1887.

tése közben egész nemzedékek pusztulnak ki, hol nyílt harcban, hol orgyilok alatt.

És Európa, s a böles diplomaták?

Nó ezektől ugyan nincs mit tartania a kegyes csárnak. Európa nyugodtan tűr, olykor megbotránkozik; s az állambölesek pedig ártatlan jegyzék-váltással vélik megorvosolhatni azokat a sebhelyeket, melyeket a népek testén Oroszország rablópolitikája és telhetetlen hatalom vágya üt. Mintha bizony a szétlőtt emberfejek és a halálra sebezett szívekért az erkölcsi világrend kegyetlenül megbontott egyensúlya helyreállítható lenne diplomáciai jegyzék-váltásokkal, melyekre Oroszország — mint azt már annyiszor megselekedte — fittyet hány és tovább gunyolja a humanizmus tehetetlenségét.

Jogosan, törvényesen és ésszerűen cselekedett-e a bolgár kormány, midőn a honárulók fejét szétlővette, azt mi most nem vizsgáljuk. Minket e pillanatban az a tehetetlenség érdekel, a melyre a 19-ik század humanizmusa kárthatva van a hatalom és zsoldosai által. Európa államai — az orosz kivéve — olykor még politikai kérdésekben is utat nyitottak a humanizmusnak. Az újabb korban létesített politikai intézményekben is világosan kimutatható a humanistikus irányzat hatása. Egy állam van csak a kontinensen, a mely ezzel az irányzattal alkat nem kötött: Oroszország, és ez az egyetlen állam — Európa gunyára — fegyvert szegez ez irányzatnak és sikerrel folytítja a harcot. Európa ámul, s a humanizmus szelleme megboradva nézi a vandalizmus tulsúlyra kapását — s tovább tehetetlenkedik.

Meddig tart a durva és az erőszakos hatalomnak és a nemes humanizmusnak ez az egyenlőtlen harca, azt nehéz megmondani. A mig ez az irányzat nem veszi be magát az orosz csárok vérebe is, addig Európa művelt nemzetei ok nélkül erősködnek ama hitök mellett, hogy a világezivilizáció nagy műveit megteremtik, s a humanistikus irányzatot uralkodóvá teszik még az — orosz csárok és vad hordák felett is.

A mig az államok politikai bölcsei legnagyobb vívmányként a fegyverek tökéletesítési rendszereit üdvözik — addig a humanizmus alkotásai nem számíthatnak tartós életre.

A mikor a humanizmusnak sikerülni fog embert az ember ellen megvédeni, a mikor az orosz csárok és tanácsadók letesznek a rabló politikáról és a világalumli törekvésekről, s a csár beáll a nemes idealizmus hívének sorába, akkor kilátás lehet arra, hogy eltűnnek a földről a gyáva bérenczek, megapad a honárulók száma, s embervér ritkán áztatja a harcmezőket s annál kevésbé a börtönudvarok porondját.

Arra törekedjenek tehát a humanizmus apostolai, hogy ezt az eredményt

létesítsék, s akkor lesz oka ünnepet ülni az emberiségnek.

De hogy mikor üljük meg ezt az ünnepet: annak a jó Isten a megmondhatója.

— n

A delegatiónak határozatának szentesítése. A hivatalos lap mai száma közli a következő legfőbb kéziratoit:

A közösügyek tárgyalására a magyar országgyűlés és a birodalmi tanács részéről kiküldött és Általuk 1887. évi március 10-én rendkívüli ülészekre Budapestre egybehívott bizottságoknak a részben már végrehajtott katonai övintézkedésekre és még végrehajtandó, illetőleg tervezett katonai intézkedésekre 52 és fél millió forintnyi rendkívüli hitel megadására írt határozatokról, 1887. évi XII. t. czikk értelmében, ezenül jóváhagyott és megerősített. Kelt Budapest, 1887. évi március 10-én. Ferencz József, s. k. Kálnoky, s. k. Bylandt, s. k. tábornok. Kállay, s. k.

Kereskedelmi tárgyalások Romániával. A román kormány küldöttjei, először Sturdza miniszterrel, a hét folyamán Bukarestből újra Bécsbe indulnak, hogy folytassák a kereskedelmi szerződés megújítására vonatkozó tárgyalásokat.

Egy újabb orosz kém elfogatása. Krakkóban kedden éjjel a galiczi gyorsvonat elmenetele előtt az indóházban ismét egy egyént fogtak el, kit az a gyanu terhel, hogy Oroszország érdekében kémkedést ázsított. Az illető elfogott egyén hűfőn érkezett meg a bécsi vonattal s azonnal a Koscziuszko-halmon levő erődök, majd az orosz határán Michaloviciánál levő erődökhöz ment. Ugy látszik, hogy a jobb osztályú oroszok tartozik s magassabb orosz katonai rangot visel. Beszél németül, franczián, oroszul és angolul. Számos rajz-felvételt, terveket és papirokat, valamint igen magas állású bécsi egyénekhez szélő ajánlóleveleket találtak nála. A rendőrség azt a meggyőződést táplálja, hogy magas állású kémkedő egyénrel van dolga.

Orosz tiszt az orosz hadseregéről. Londonból írják március 4-éről: Egy töröngy orosz tüzészt a Daily News ben elmondja véleményét az orosz hadseregéről. Most hogy a levegő háborús hírekkel van telve, nézetei bizonyára nem lesznek érdekesek nélkülük. „On azt kérdezi tőlem — írja az említett tiszt — hogy mily véleményem van egy esetleges orosz-ausztria-magyarországi háborúról. Hígye el, Oroszország csuf vereséget szenvedne, mely vereség annál megsemmisítőbb volna, minél hamarabb törne ki a háború. Nekünk oroszoknak nincs sem jó vezérünk, sem hadi intendanturunk. Ugy katonai, mint polgári organizációnk erkölcsileg romlott alapra van helyezve. A mit ön nemrég hadseregünkről közölt nem felelt meg a tényeknek. Egy pár millió katonánk csak papírosan van, hadseregünk pedig nyomorult módon van felszerelve; mert a hadsereg szállítói talán sehol sem követnek el oly széllármáságot, mint Oroszországban. Két napi menetelés után ezer meg ezer katona dole ki. Hadseregünk statisztikája pompás, az igaz, mi a papírosan mindent be tudunk bizonyítani. Hanem, ha engemet meg még ötven becületlen tisztet meghatalmaznának, hogy reformálják a hadsereget, hát azon kezdeném a reformálást, hogy vagy öt száz hadbiztonsági főnököt felakasztatnék. Nem tűnt fel önk, hogy Oroszország mily engegény volt az utolsó öt hónap alatt? Egy maroknyi bolgár miatt nevétségessé tettük magunkat Európa előtt. Nem mintha nem volnának képesek Bulgária önállóságát tönkretenni. Hanem ha ezt megtennék, Ausztria-Magyarországgal gyűlnék meg a bajunk, és ismétlem, ezzel a hatalommal nem volnának képesek megmérkőzni. Nincsenek tábornokaink. Meglehet Gurko tábornok a jövő embere, a mióta elvesztették Szokobeleket. Hanem ő csak lovas katona és a parancsnoksághoz nincs elég tehetsége. Az utolsó háborúban Tuleben tábornok meg a románok mentettek meg bennünket a vereségtől. De Tuleben meghalt, a románokat pedig elidegenítették magunktól rut halálansággal.”

A csár és a bolgár kivégzések. Megbízható értesülések szerint a csárt a rusz-

csuki felkelés vezetőinek kivégzése rendkívül felhágtta a egy pillanatra egy tetszett, hogy a legjelentékenyebb határozatokra ragadtatja magát. Sikerült azonban Giersnek a csárt meggyűgítani, s e perezből abban a hiszemben vannak, hogy egyelőre nincs szó Oroszország hadikés: ülődeséről, noha az akciópárt az udvarnál, a hadseregben erősen dolgozik, sőt a csár környezetében is a legnyomább hévvel terjesztik törekvéseit. Azt hiszik mégis, hogy Giers befolyása még elég erős e törekvések megakadályozására.

A képviselőházból.

Budapest márc. 9.

A ház ma az ipartörvény módosítását tárgyaló törvényjavaslatot tárgyalta le és fogadta el.

A napirendet megelőzőleg *Előnk* a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után bemutatja a dési ipartársulatok előkeinek és iparhatósági megbízottaknak Hegedűs Sándor képviselő által bradott kérvényt, melyben az ipartörvény 50-ik §-ának módosítása tárgyában kérelmeznek. Miután a kérvény tárgya ép a mai ülés napirendjére van kitűzve, nem utasították a kérvényt bizottsághoz, hanem megtekintheték végett a ház irodájában tételik le.

Vámos Béla bemutatja a kérvények 31-ik száma sorjegyének. Egyuttal felhívja a ház figyelmét a sorjegyek 23-ik számára, melyben a tordai iparosok kérvénye foglaltatik. Miután a kérvény tárgya ép a mai ülés napirendjére van kitűzve, a kérvény tárgyalása letételük a napirendről, s a tordai kérvényre vonatkozólag javasolja, hogy az a ház asztalára tételük le megtekintheték végett.

Az ipartörvény módosításáról szóló javaslatot *Emich* Gusztáv előadó terjesztette be rövid ajánló beszéd kíséretében.

Utánna általánosságban a javaslat mellett *Fluger* és *Steinacker* emeltek szót.

Az 1. §. *Molnár Antal*, a 2. §. pedig *Grünwald Béla* módosításával fogadtattak el. *Lipthay Béla* br. határozati javaslatát azonban, mely szerint a keresk. min. a házalási ügy rendezéséről a jövő ülészekben törvényjavaslatot beterjeszt sui utasított volt, mellőzte a ház.

Következtek a mentelmi ügyek.

Krajcsik Ferencz előadó Domahidy István és Perényi Péter báró mentelmi ügyét, minthogy a Luby Géza és Bezerédy Dezső között lefolyt párbajnál segédükül szerepeltek, fölfüggesztani javasolta.

Olaj Lajos, Madarász József és Hoitsy Pál a kiadás ellen, *Chorin Ferencz* a mentelmi jog felfüggesztése mellett szólaltak föl mire a ház elhatározta, hogy a képviselők mentelmi jogát föl nem függeszti.

Krajcsik Ferencz előadó kiadati javasolta, továbbá *Ugron Gábor*, *Törs Kálmán*, *Ábrányi Kornél*, *Gromon Dezső* és *Keglevich István* grófot, minthogy az *Ugron-Bokros* párbajban résztvevén, büntetendő cselekvényt követtek el.

A ház tagjai szavaznak s 41-en a kiadásat ellen, 36-on a mellett nyilatkoztak: de minthogy 100-an nem lévén, a ház nem volt határozat képes, a határozat hozatal a holnapra ülése maradt.

életm. Oh én nagy képmutató vagyok! az ég bocsássa meg bűnömöt! Ha Alton ur előtt kimutattam volna asszonyom és a gyermekek iránti szeretetemet akkor bizonyosan elküld a háztól; úgy jártak a többiek is. De én ügyesebben vittem a dolgot, émbár én csak egy szegény együgyű vén asszony vagyok. Alton ur azt gondolja, hogy én az ő pártján vagyok.

De a dolgok napról napra rosszabbra fordultak. Tiszán kimondva gazdám a gyermekei által kinezta asszonyomat. Oly kegyetlenül bántotta őket, hogy azoknak a kis teste mindig tele volt foltokkal: a gyermekek rettegtek tőle, és ő mindig panaszkodott az idegeknek és a vendégek előtt, hogy soha sem látott ily rossz nevelésű gyermekeket.

En bizony tudom, hogy gazdám egy olyan gonosz ember, akit minden jó léleknek gyűlölni kell; és én teljes szívemből gyűlöltem. Szegény asszonyom eleinte nagy bátorságot mutatott, s védelmezte a gyermekeit; sőt azt is megette, hogy kiragadta őket a kezei közül azt mondvá, hogy ne merészeljen hozzájuk nyulni. De csak hamar rá jött, hogy férje mily erős, s hogy minél jobban védelmezi kicsinykeit, annál rosszabb azokra nézve.

Végre felhagyott küzdelmével; s ha Lionel urt szidta a gazdám vagy behívt a büntetés végett, akkor az asszonyom fölült bedugva a szobájába szaladt, s ott sirt és jajgatott, hogy a szive majd meghasadhat; s midőn kijött a szobájából olyan sápadt volt az arca mint egy halott.

Azt gondolja talán a kisasszony, hogy nagyitóm a dolgot? s nem hiszi, hogy egy erős férfi így kinezhasson egy gyenge gyermeket? de olvassa el az újságokat s látni fogja, hogy igazam van. Fájdalom ilyen szörnyetegek gyakran fordulnak elő;

Pártélet.

Kuláról (Bácsmegyéből) írják, hogy Sándor Béla megyei főispán e hó 6-án ott jart azzal az ürüggyel, hogy a hivatalokat megvizsgálja, valójában azonban, hogy a község korfensait, kiket a mult választások elidegenített magától, egy kicsit megdolgozza, még pedig senki más, mint Palszky Ágost érdekből, Palszky pere helyét tehát Palszky fíls foglalná el, még pedig — mint mondják — pártokivüli programmal. E pártokivülséget azonban gyanúsá teszi az a körülmény, hogy Palszky ur első kortese Sándor Béla főispán, a ki a mult választásán is nagy kortes volt — a kormánypart érdekében.

A kerületben egyébként más jelölteket is emlegetnek, így Szász Károly ev. ref. püspököt és Vujevich Zakar zombori ügyvédet. Az ellenzék eddig még nem adott magáról életjelet.

Gróf Széchenyi Pál kereskedelmi miniszter, egy hírlík, Somogy megye leánytől tőthi kerületben szándékozik föllépni, s e szerint a kerület régi képviselőjével, Szalay Imrével próbálna kétes sikerű mérkőzést.

B-Gyulaán a minap Csátár Zsigmond jart lenn, puhatólódni, érdemes volna e ott képviselőjelöltül föllépnie. A rekonosztrálás eredménye az lett, hogy március 15-re választói gyűlést hívott össze, melyen majd „elvetit” elő fogja adni.

A mérsékelt ellenzéki antiszemitaipart a marczai kerületben Svastics Gyula b. edierczi földbirtokost, a somorjai kerületben Csaplitzky Ferencz csuzi földbirtokost, a szakosi kerületben Tomor Ferencz budapesti tanárt és az aranyosmaróti kerületben Fiáth Imre aba-rosdi földbirtokost lépteti fel képviselőjelöltül.

A függetlenségi és 48-as antiszomita párt pedig a dunavesseli kerületben Zaráry József dunaföldvári ügyvédet, a dunapataji és szentgróthi kerületekbe Fülöp György miszli próbátost, a gyomai kerületben Persay Ferenczet, a mohácsi kerületben pedig Vermes Lajos földbirtokost lépteti fel.

A szempezi kerületben kedden volt meg a választás. Jelöltek voltak: Földes Gyula függetlenségi és Komlóssy Ferencz antiszomita. Összesen 1700-an szavaztak le s Komlóssy, kinek érdekében már hetek óta az egész kerület pap-sága dolgozott, 52 szótöbbséggel képviselővé választott.

Főrendek a pénzügyi helyzetről.

A főrendiház pénzügyi bizottságának jelentése az 1887. évi állami költségvetéséről.

A főrendiház pénzügyi bizottságának jelentése az 1887. évi állami költségvetéséről szóló törvényjavaslatról következőké szól: Az alulírt bizottság tárgyalás alá vevén a fentjelzett javaslatot, általánosságban a következőkre utal: Első sorban arra, hogy a maga részéről is konstataálni kívánja azt, hogy az államháztartásunk egyensúlyának helyreállítására e célzó törekvések, mindekkora siker nélkül maradtak.

Államkiadásainknak részint egyenesen tőlünk függő, részint a politikai és közgazdasági viszonyok kényszeréből származó növekedése, továbbá ugyanezen okok befolyása alatt némely államvetélmunkák csökkenése: mindmennyi tényezővé váltak annak, hogy a jelzett kedvezőtlen állapot — az államháztartás rendezési munkájában beállott fennakadás — előidéztessék.

Közgazdasági viszonyaink a kedvezőtlenebb állásánál egyébiránt kiemelhető még is az, hogy állambevételeink legnagyobb

részt az állampénztárba rendezebben folytak be s hogy ennek folytán a pénzügyi eredmény nagyobb és biztosabb vált; ezzel szemben arra is kell utalnunk, hogy az államháztartásunkban előállott hiánymancsak hogy nem kevesebbedt, hanem előtünk fekvő költségvetésben már kétszámban 22 millió forintot tesz, sőt a rendkiadásoknál is 4.200.000 forintnyi összeggel.

Az 1886. évi államköltségvetésben rendezésének mutatkozott negyedik millió forintnyi felüléset az időközben megszavazott póthitelek emésztették fel, az egyévi háztartási eredmény annak idején zárvamadás alapján lévén megállapított s igen valószínűleg még nagyobb hiánnyal fog lezárulni. Közlelebről vizsgálva a körülményeket, a melyek államháztartásunkra az itt jelzett kedvezőtlen befolyást gyakoroltak, kétségtelen, hogy ez eredmény lefolyt évben megszavazott negyemlévű póthitelek, azután a nyugdíjtörvény, a költségvetésrendezéséről stb. alkotmánytörvények, az agio emelkedése a várművek tiszta jövedelmének 2.200.000 forint kevesebb összege; végre a jövedelmezésről, tényleg azonban nem igen gyümölcsözőbb az újabb áldozatok követelése ruházások idejétek elő; — a mihez ha hozzávetjük azt, hogy a póthitelek fedezetére szolgáló kölcsönök kamatösszegei a póthitelek emelkedésével folyton nagyobbak, a nélkül, hogy a jelenlegi közgazdaság pangás közepette a rendes bevételek ugyanolyan arányban emelnél, illetőleg a jövedelmi ágakat fejleszteni lehetett volna, hogy ennek következtében egyebek között állami javak eladásából várható bevételek is 2.000.000 forintot meghaladó összeggel lezárulni kellett; meg lesz magyarán az, hogy az 1887-iki államköltségvetés a kedvezőtlen méreggel tünik fel, a melyt az imént találjuk.

Ezek alapján a következőkre utal bizottság: 1886. évben a rendes kiadás 317.339.000 forint alatt állapították meg; 1887. évre 325.954.315 forint irányozták. Az átmeneti kiadások tettek: 1886. 2.213.000 forint, 1887-ben e célra 2.436.000 forint irányozták elő. Beruházásokra 1886. 20.500.000 forint, 1887. évre 17.712.630 megadására kérték; míg végre rendi kiadásokra 1886-ban 3.600.000 forintot vázaltak meg, 1887-ben pedig ugyan e man 4.150.917 forint irányoztattak. A rendes bevételek 1886-ban 320.902.295, 1887-ben 321.646.000 forint irányozták elő; az átmeneti bevételek pedig 1886. 8.718.735 forint; 1887-ben 6.612.145 forint tételtek fel.

Ajánlja tekintettel a küllügyi helyzetre és a jelen országgyűlés megjelenésénél rehaladt szakára; valamint arra, hogy miniszteriumunk ugy a képviselőház mint a bizottság e tárgyi ban tanácsok folyamán tett nyilatkozataiból azt a meggyőződést meríté a bizottság, hogy a many ugy a helyzet súlyos voltának, s az e részben rája háruló felelősségnél feladatoknak teljes tudatával bír; hogy nyilatkozataiban már eddig is a helyzet vitáinak e gyümely figyelemreméltó pontjait és intézkedéseit megjelölte; s is kijelenté, hogy az e tekintetben kibába vett reformjait és rendelkezéseit megközelebbi költségvetéssel együtt és a oslatosan beterjesztendő törvényjavaslatban szándékozik az országgyűlés tárgyalás alá bocsátani.

Nem mulaszthatja el azonban a bizottság egyidejűleg kifejezni azon reményvárakozást is, hogy a kormány a multal is kijelölt uton egész erővel, kitással és határozottsággal haladand ahogya baj orvoslására szükséges intézkedések előkészítését és keresztülvitelét előbb megindítandja s külföldösen a tab

idéző szervezetét sem sikerült volna kimutatni, mihelyt egyszer lemondunk ama mysticus felfogásról, mely ezelőtt a betegségek keletkezésének magyarázatára nézve bevált, mihelyt lemondunk arról, hogy a betegségeket ismeretlen természetfeletti erők mérik — talán büntetésképp — az emberiségre, mihelyt megszoktuk azt, hogy e betegségeket ne tekintünk másnak, mint a természet-jelenségeink, melyeknek ép ugy megvan természetes oka, mint egyéb természeti jelenségek, mint pl. a villámlásnak, a menydörgésnek, melyeket ezelőtt szintén természetfeletti tüneményeknek tartottak és keletkezésük magyarázatára nézve mysticus erőkhöz folyamodtak.

(Folyt. köv.)

Clifden Hall.

Angolból: Amica.

IV.

(Folytatás.)

A végrendelet kiskisakása után a rosszabbra való változás csak hamar bekövetkezett, folytatá az öreg dada; gazdám ellenszenvet kezdett a gyermekek iránt érezni, a legesekelebb véségért megbüntette őket, és ez által az asszonyom szívet győztörte.

Még akkor sokan jártak a házunkhoz, s hogy szigorúságát jó szímben tüntesse fel mindenkinek azt mondta, hogy a gyermekek nagyon el vannak a kényeztetés általrontva, s mennyi baja van velük, s mély nehézség feladat őket rendbe hozni, hallja kisasszony nehéz feladatnak mondta! s szegény kis gyermekek csak hamar megtanul-

tak félni tőle, s ha a lépését vagy a hangját hallották már reszkettek.

A kis Lionel urfi bátorságát hamar megtörte. Eleinte megtörtént, hogy midőn a gyermekek vagy az anyjához durván beszél, a kis fiu arca lángra gyult; s kis kezét felemelve bátran a szemé közé nézett, s azt kérdezte, hogy hogy mer velük gorombáskodni; de ez rövid ideig tartott, mert a gyermek keservesen meglakolt bátorságáért.

Egyszer nagy veszekedés volt; Alton ur gyűlödtelen volt a feleségéhez; durván kiabált rá, s ostobának nevezte. Lionel urfi ott volt, s az anyja elibe állva azt kiáltotta Alton urra az ő kedves gyermekes haragjával.

En megölöm magát; én megölöm magát ha a mamámmal gorombáskodik.

Soha sem felejttem el a gazdám arcán látott kegyetlen gonosz mosolyt.

Megölzs? kérde; jó, ugy hát védelmezni fogom magamat.

Es ekkor megverte a kis urfi, s addig ütötte, még asszonyom a lábaihoz borult s ugy kért kegyelmet. Oh kisasszony, adja az ég, hogy soha se lássak többé gyermeket oly kegyetlenül büntetni! Alton ur durván taszította félre az asszonyomat, azt parancsolva hogy hallgasson: mert egy ilyen szemtelen természetet meg kell törni. Asszonyom egész nap sirt és jajgatott, de az egész háznép olyan csendes volt, mint ha halottunk lett volna, mert Lionel urfi mindenki szeretete. En vittem ki a gyermeket, mert eszméletlenül feküdt a földön; s a saját szobáskájába vittem. Oh kisasszony, még most is fáj a szívem ha a kedves kis fiu karjain levő kegyetlen foltokra s daganatokra gondolok! Majd megbolondultam bánatomban.

E napról kezdve kétszínű életet

élt. Oh én nagy képmutató vagyok! az ég bocsássa meg bűnömöt! Ha Alton ur előtt kimutattam volna asszonyom és a gyermekek iránti szeretetemet akkor bizonyosan elküld a háztól; úgy jártak a többiek is. De én ügyesebben vittem a dolgot, émbár én csak egy szegény együgyű vén asszony vagyok. Alton ur azt gondolja, hogy én az ő pártján vagyok.

De a dolgok napról napra rosszabbra fordultak. Tiszán kimondva gazdám a gyermekei által kinezta asszonyomat. Oly kegyetlenül bántotta őket, hogy azoknak a kis teste mindig tele volt foltokkal: a gyermekek rettegtek tőle, és ő mindig panaszkodott az idegeknek és a vendégek előtt, hogy soha sem látott ily rossz nevelésű gyermekeket.

En bizony tudom, hogy gazdám egy olyan gonosz ember, akit minden jó léleknek gyűlölni kell; és én teljes szívemből gyűlöltem. Szegény asszonyom eleinte nagy bátorságot mutatott, s védelmezte a gyermekeit; sőt azt is megette, hogy kiragadta őket a kezei közül azt mondvá, hogy ne merészeljen hozzájuk nyulni. De csak hamar rá jött, hogy férje mily erős, s hogy minél jobban védelmezi kicsinykeit, annál rosszabb azokra nézve.

Végre felhagyott küzdelmével; s ha Lionel urt szidta a gazdám vagy behívt a büntetés végett, akkor az asszonyom fölült bedugva a szobájába szaladt, s ott sirt és jajgatott, hogy a szive majd meghasadhat; s midőn kijött a szobájából olyan sápadt volt az arca mint egy halott.

Azt gondolja talán a kisasszony, hogy nagyitóm a dolgot? s nem hiszi, hogy egy erős férfi így kinezhasson egy gyenge gyermeket? de olvassa el az újságokat s látni fogja, hogy igazam van. Fájdalom ilyen szörnyetegek gyakran fordulnak elő;

én részemről szívesebben lennék a tigrisekkel mint némely ilyenféle emberekkel, akiket mai napságig szerencsétlenségem volt ösmerni.

Végre bekövetkezett a tragédia.

Egy szép meleg nyári napon a reggelizés alatt, arra kérte Lionel urfi a mamáját, hogy engedje a tóban fürödni. Alton ur azt mondta, hogy nem szabad fürödni menni, ő nem engedheti, mert az veszélyes volna.

Es mi azt gondoljuk, hogy a szegény gyermek csupa daczból ment fürödni. Egy pár óráig nem vettük észre távollétét.

En azt gondoltam, — hogy az anyjával van, az anyja azt gondolta, hogy velem van; de midőn a villás reggeli ideje elérkezett, s a kis széke üressen állott, mind a kettőn beláttuk tévedésünket. Eleinte senki sem ijedt meg. Keresésére indultam; az egész házat összejártam, de sehol sem találtam.

Midőn az ebédidőbe egyedül mentem vissza, asszonyom felugrott a székéről s olyan rémüllettel nézett rám, a milyent sohasem láttam emberi arcon.

A tőhoz ment; kiáltá; oh szegény gyermekem! drága kis fiam!

Ugy futott mint egy tébolyodott; és mi követők a virágos kerten, a pázsiton téren keresztül, hol a boldogabb időben gyermekeivel játszani szokott; követük egész a tőpartig, abba a kis elkülönített szegletbe, a hol a gyermekek fürödni szoktak. Egy csomó ruhát találtunk a földön, ott volt a kis kabát, melyet anyja himzett, s az aranyhójos sapka; ezeket látva asszonyom a földre rogyott. Gazdám emelte fel.

Vegyék a kotrógépét s a hálót, parancsolá, a tő fenekét meg kell vizsgálni.

Megmondtam a fiúnak, hogy nem szabad fürödni; de félek, hogy megfürdött engedetlenségéért életével lakolt.

Amint gazdám ájult asszonyom karjai között tartva a körülötte levő mult eselődeknek a parancsot osztott, maga is halvány volt és izgatottnak szott. — De a tő takarítása s a bura hasztalan kísérlet volt, mert az ember azt mondták, hogy van a tőnak egy áramlata, mely egyenesen a tengerbe megy, tehát a kis fiu hulláját soha sem találta meg.

A szép kis széke gyermek öröke hagyott bennünket.

Alton ur majdnem erőszakkal urnómet a szobájába. Eleinte nem a tőpartját ott hagyni, sovár tekintés nézve a dolgosokat; óráig térdelt ott, fiának a nevét kiabálva, míg a földön lármok csendesen játszottak az arany fényben lábainál.

Már elfelejtettem hogy szegény asszonyom mennyi ideig feküdt a besötét szobában.

A gyermek elveszésének a híre ha végig futott a vidéken; s minden feljötték az emberek, hogy a szerencsétlen anyának részvétüket fejezzék ki.

Alton ur sajnálva látszott a segítségét; de oly nagy súlyt fektetett a gyermek engedetlen dacos természetére, hogy az emberek majd nem akkora bonyolult esinált az ő elbeszélése, mint a gyermek halál esete.

Es ezóta Clifden Hall egy csendesen helyé változott. Asszonyom soha se épülte ki ezt a csapást. Es ugy lát mintha egy titok nyomná a lelkét. Nem olyan durva a kis Corához, de mégis szomorú hely ez a miénk.

(Folyt. köv.)

hosszának, a hol az lehetőségek, szigorú alkalmazása és a közjövőknek minden okos módon eszközölhető növekedése által minden tőle kitelhető megteendő arra nézve, hogy a mindnyájuk előtt lebegő nagy cél: államháztartásunknak a pénzügyi szűkös helyreállításával szilárd alapokra való fektetése, elérhető. Budapest, 1887. évi március hó 8-án. Dr. Haynald János s. k., bizottsági elnök, Kautz Gyula, s. k. bizottsági jegyző.

Az eddigi szerint az 1887-iki évre mutatkozó költségvetési hiány kerekében 22 millió forintot tesz; meg kell azonban jegyeznünk, hogy e hiány nem egész összeg, a melynek fedezésére államháztartásunk ez idő szerint saját jövedelmeiben eszközökkel nem rendelkezik; hanem járul ehhez a katonai beszállásolásra igényelt összegek, a budapesti országos kiállítás végzéséhez szükséges kerekében 1.400.000 ft., a kereskedelmi minisztérium épületére és a Ludovica-Academiára 741.000 ft.-ban megosztott külön kölcsönrel fedezett póttel.

Ezen rendkívüli fedezeteket igénylő szükségletek egy kiegészítő elemet képeznek a jelen pénzügyi helyzetnek, mint a pénzügyi készletek kiegészítésére igénylendő 18.000.000 forintnyi összeg, a melyről a jelen költségvetési törvényjavaslat gondoskodva nem; továbbá a költségvetés betervezése óta, a változott viszonyok követelményeinek megfelelően, a honvédelmi tárcza számára megosztott 7.400.000 ft., valamint az országos bizottságok által a közügyek költségvetésére legújában megajánlott 52 és fél millió forintból Magyarországra eső részét képező összeg.

Az előbocsátottakból kitűnik, hogy az ország pénzügyi helyzete kedvezőtlen és komoly, s az ezzel kapcsolatos bajoknak orvoslása, különösen az államháztartás egyensúlyának helyreállítása egy egész sorát, a kormány és törvényhozás által megállapított, összevágó, erőltető és a nemzet részéről nagyobb erőfeszítést föltételező intézkedéseket követel meg. S habár az előtűnt fekvő költségvetési törvényjavaslat az ez irányban követendő rendelkezési elvek alkalmazásba vételét nem tünteti elő: a bizottság azt mégis a nagymértékű förtendő háznak azon alakban és összegek szerint, a mint az a képviselőház által megállapított, változatlanul való elfogadásra ajánlja.

Március 15-ike.

A budapesti egyetemi ifjúság a március tizenötödiki ünnep ügyében szerdán este hat órakor az olvasókörben tartá meg nagy értekezését, a 100-as rendezőbizottság pedig, a melynek tagjaul jelentkezni lehet az olvasókör irodában, márc. 10-én csütörtökön este 6 órakor alakul meg. Az ünnepélyen közreműködő ideiglenes dalárda a központi egyetem IV. sz. tantermében minden este 7-8-ig próbát tart.

Simoni nagyközség választópolgárai az ottani olvasó és dalegyüttel egyetemben nagy ünnepet rendeznek márc. 15-én; délután nemzeti színű zászló alatt nagy kivonulás lesz, este pedig táncvigalom.

A **rimaszombati polgári olvasókör** nagy ünnepelül márc. 15-ikét s, ezzel együtt fenállásának huszonöt éves jubileumát.

Debreczen városának polgársága méltóan készül megünnepelni a nagy nap évfordulóját. A főiskolai magyar irodalmi önképző-társulat s a kereskedelmi akadémia hallgatóinak önképző egylete is nagy tevékenységet fejtenek ki az ünnepsíkre érdekében. A kollégium előtti honvédelmi széles nemzeti színű szalaggal ellátott remek baktörzset fognak helyezni. A színházban este dísz-előadás rendeznek a mikor valószínűleg Rátkai Lászlónak a Felhő Klári népszerű szerzőjének alkalmi színműve: „A táborozás”, mely a szabadságharc idejében játszva, fog színe kerülni. Az 1848-49-iki honvédegyet a 13 egyenruhás honvédpénztára javára a Korona szállodában táncmulatságot rendez.

A **hajdúnánási polgári olvasókör** is megünnepeli márc. 15-ét, mely alkalomra Öndy Géza orsz. képviselőt meghívták Budapestre.

Pankótán szintén a nagy nap szent hagyományaihoz híven áll meg március 15-én. A bizottság Kocsás Károly elnökletével, ki az ünnepi szónoklatot is tartja — hazafias buzgálkodást fejt ki az ünnepély impozánsá tételére. Az ünnepélyt a polgári körben tartandó bankettel fejezik be.

Dalt a katonaságnak.

Az ének, a szépművészetnek ezen kiváló tárgya a műveltség nemzeteknél, mindent kellő érdeklődéssel ápolatik. Ebben a legszébb eredményt, előhaladást ott találjuk fel, ahol a műveltség osztályai tömörülve van; mint például nagyvárosokban, hol — tekintettel a kedvező körülményekre — a számos egyetemes egység nemcsak versenyre buzdítva: a legkiválóbb előszere-ttel, buzgalommal s lelkesítéssel művelik és terjesztik azt tágas körökben.

Örvendetes eseménynek tekinthető, hogy a szépművészet ezen ága, hova-tovább mindinkább fejlesztetik s hódít mindenütt,

a hol csak arra, a műveltség tért enged. Ott találjuk a felekezeti egyházak által örömmel fogadva a templomokban; hol szívmesítő felséges zengedezésével az isteni tiszteltet folyama alatt — a keresztény híveket nagyobb buzgalomra és áhitatra ragadja. Megtaláljuk a társadalmi élet tágas terén mindenütt, hol a dalkörök nemcsak gyönyörűséget, élvezetet szereznek, de minden más nemese közérdekű célok támogatásán közreműködve, annak hasznát hajtják. Meglátogatja a művészet csarnokát, a színpadokat, a hol sokszor a fejlesztett művészet legmagasabb fokán az emberi hang oly szép változatosságokban ömlede, hogy a hallgatókat elbűvölve bámulatra, csodálatra ragadja.

És mily nemes érzést ébreszt fel a honfiai kebelben, a midőn a nemzet történeti multja, jelene és jóslatszerű jövőjével foglalkozik.

Fájdalmas érzéssel zengedez a mult idők vészese napjairól, a midőn a nemzet súlyos csapásokat szenvedett; s a honszeretet kegyeletes érzéseit bűbájosan leheli rá. A nemzet szebb, boldogabb napjairól éberítő, lelkes hangzottsággal áradoz. Változatos, szép népdalaiban a nemzet életrevalóságát, természetes észjárását, szokásait s vig kedélyhangulatát jellemzi. A szerelmet andalító szép hangokon, paradicsomi kéjben ringatja s szebb jövőt jósol neki.

Ha a Hazát vész fenyegeti: dallama harosgra szól: s a honfiakban éleszt, láng-ra gyújtja a honszerelmet! A csatazárba vegyülő honfiakat: lelkesítő „riadó” és „indulókkal” bátorítja küzdelemre.

A „katonaságnál” is, kiválólagos előny-nyel működhetének a dalkörök; s mert szükséges és célszerűsége elvitázhatatlan tért kellene nyitni annak a katonaságnál is. Méltassák az ügyet egy kis figyelem-re, gondolkozzanak a mérvadó katonai körökben felelt, bizonyára csakhamar felfedezik, annak több oldalú célszerűségét és hasznát katonai érdekekre irányítólág is.

Azért én szükségesnek is tartom, e felett részletekbe bocsátkozni. Mulhatatlannal szükségesnek tartom azonban rámutatni a *kiváló műdra* melynek alapján: a „dalkörök” minden nagyobb szerű kiadások és nehezségek nélkül, a katonaságnál is gyorsan működésbe hozhatók és állandónl meg-honosíthatók. Ez pedig csak ennyiből áll:

Állíttassék tel minden „Battalion”-nál: egy új tiszti rang, a dalkörök karmestere részére; köztessék ehhez tisztességes fizetés; ruháztassék fel az illető egyéniségek működésében önálló hatáskörrel, felmentetvén minden más katonai szolgálatai alól, hirdetések pályázat s a legrovidebb idő alatt, a szakavatottan képzett okleveles egyének közül, a legjobb tehetséggel bíró dalköri karmestert alkalmazhatják katonai körökben.

És én biztosan merem állítani, hogy a katonai dalkörök — tanítási jó módszerrel — rövid idő alatt is meglepő szép sikert és eredményt tudnának felmutatni, mert:

a) A katonaságnál a rend, fegyelem és pontosság kifogástalan; ebből kifolyólag, a kitűzött időben, a dalkör minden egyes tagja pontosan és egyidőben jelenhetik meg. (Mas, polgári dalköröknél ily előnyre nem igen lehet számítani.)

b) A katonaságnál az ép, erőteljes ifjak jó mell és tüdővel rendelkeznek; és mert:

c) A fiatalság általában nagy előszere-ttel viseltetik az ének iránt.

Tekintettel azon körülményre, miszerint a katonai körökben minden iránt a mi célszerű és hasznos s e mellett szép és nemes kellőleg tudnak érdeklődni, lelkesülni: azon jogosult reményemnek adok kifejezést, hogy a katonaságnál is hajlandók lesznek: dalköröket szervezni és „éneket”, a szépművészetnek, ezen kimagasló nemes ágát jövőre nézve kiváló szeretettel fogják katonai körökben ápolni.

Balog József

m. áll. képezdei tornatanár.

Apró dolgok.

III.

Proklamáció.

En — Pitypaty Olivér — rom. kath. nőten, negyvenköt éves, értesülvén arról, hogy a kolozsvári nemzeti színház tagjai szerződés nélkül lebegnek Mohamed próféta koporsója gyanánt éj alatt és föld fölött;

én — Pitypaty Olivér — rom. kath. stb. tekintettel ezen minden tisztelekre méltó nagy kulturális célokra, melyekért a szaváló művészetek befarkas-utcai háza a nemzet szentséges fillérel, s a lelkesedés magasan a zenith közelébe lobogó lángjával in Anno a. Kr. 1887 emeltetődött; s végül,

én — Pitypaty Olivér — stb. ki érintetlen szívmem minden dobbasásával, keringő véreccsej molekuláimnak minden hevületével tapadok, csüggek és lángok a szaváló művészetek minden kothurnosus terméke iránt, melynek szárnyalása az ideál szímsálya felé törvén, onnan a mindenség teremő erejét van hivatva a földi nyomorúságok völgyébe hivatgatni.

Kérem tisztelettel azokat, kik Mohamednek fent-nevezett koporsójában guggolva hiába nyújtogatták lábukat biztos talaj után, forduljanak hozzáim bizodalom-mal. Jöjjenek minden seregestül a „Pitypaty” Színház” védő szárnyai alá, hol nyári direktorsági fénykorában szaváló művészetek virágos szírszaj kertjeit s borongó, komor sziklafalait enyverem hullajtásával sem késlekedők a nagyérdemű publikum szeme elébe varázsolni, szívleiknek magasztos élvezetekben fendobogó gyönyörűségére.

Társulatom a XIX-ik század színvonalán áll. Van egy énekes primadonnám: Fellegvári Zsuzka, huszonegy éves. Szőke, kivágja erőlködés nélkül a contra „c”, s általában mindent erőlködés nélkül tesz. Van

egy drámai hősöm: Tuszkilás Eleonóra, huszonhat éves (csak hét esztendő óta) ki rémesen tud szikoltani s ugy veri magát a padimeutunhoz, hogy döng. Van egy solo táncosnőm: Csese Pinpiella. Ez fő tagom! Szókel és főtárog, erre-arra, cizik-cizak, mint az istennya, s ha fordul körbe, mint az orsó, perdül helykén, kényesen: natur szelletté tapsolja markát a publikum, s azon este majdnem szétszedik színházamat. Ugy őriztetem szaronyos zandárokkal. Instálom! Van egy tragikus hősöm: Almárium Ferencz. De erről hallgatók, nehogy dicsérvással vádolassam. Csak annyit mondok, hogy hozzá fogható nagy embert nem szül e század meddő melle többé. A nagy Almárium Ferencz ordít, ahogy fogahtó öblös torok nincs s semmirekellő plánetán, mely nem tudja megbecsülni őt. Instálom! Csak annyit mondok, hogy — ha mint zablegyőző németek! — beszélők öklönyi vastag Illustrierte-Blätterekben — kifogynak amerikai praktikáiról a sorényes bölények: Almárium Ferenczet kicseppom oda bölénynek, s nem fogok vele szégyent vallani. Egy baja az hogy mindig részeg. De nem volt e részeg a nagy Keam, s nem volt e Noé ügyszintén a bárkában? (Tavaly csináltattam ilyen bárkát, de nem fért színpadomra. Bazartól hámbárnak kellett eladajm fel pengő forintért, melyből eddig egy vakaró garast se láttam. Mindössze háromszáz foghagy-más költséget kaptam érte.)

Ime társulatom nevezetesebbé oszlopai, kik közül a férfiak megdöntenek.

Kérem tehát a koporsóban lebegő tagokat ismételten: üljének vasatra, s jöjjenek Tyakombukom falvaig, honnan ökrös szekerek fognak Pitypatyitig rendelkezésre állani. Ne tessék pedig félni, mert a mi a gázst illeti, én mindig becsületes ember voltam. (Tessék tudakozódni! . . . Felvilágosításokkal három drb. 5 kros bélyeg csatolása mellett mindenkinek én magam szolgállok.) Meg lehetnek pedig szentül győződve arról, hogy közönségem önjögő örömeim fogja átváltoztatni önéket. A tanácsbíróim, meg az ispan három mázsás kövér felesége el lesznek ragadtatva, ha a női tagok közül valaki megtanítja őket a kolozsvári föltött káposzta főzésére. Ezek a — lába fehérmepek egész kosár komény magot dütenek a rottyogó tébe.

En tagjaimt tárt karokkal várják önéket zamatos testvéri csókra. Örömeim olyan éles „c”-t vágott ki tegnap Zsuzka, hogy a kisbíróim macskája lebecskült ijedében a kocsiszin fedeléről, s menten szörnyet halt; Eleonóra kékcsér verve magát földhöz; Pinpiella szökődött cizik-cizak mint egy jöködvő birka, s Almárium Ferencz döfött örömeimben, miként döf a megkorbasított, buta tolm.

Im lássák önékért mindez! Jöjjenek tehát futva. Várom önéket és ölelem!

Hazaifas tisztelettel
Pitypaty Olivér,
director.

MINDENFELE.

Kolozsvár, március 10.

A király látogatása a Ludovica-Akadémián. A király tegnap délelőtt udvari kíséretével meglátogatta a Ludovica-Akadémiát és 3 óra hosszat időzött a mintabereendezési honvédségi katonai nevelőintézetben. Végig haladt valamennyi tanteremben, hol az előadások folytatás, meghallgatta a növendékek feleleteit. A régi épületben elhelyezett betegszobákban minden egyes beteg ágyánál megallott és kérdésös-ködött fölök állapotuk felől. Végül Svetic ezredesnek, az intézet igazgatójának, ki ő felelőjét az épületben kalauzolta, meghagyta hogy a tanterestületnek, egy mint a növendékeknek legmagasabb elismerését fejezze ki az intézetben látottak felett.

Szeged gyásznapja. A szegedi árvízi katasztrófa nyolczadik évfordulóját Március 12-én az idén is a visszaemlékezés és megszabadulást érzett hálás kégyelettel ünnepli meg szeged város közönsége. A szokasos gyászistentiszteleten kívül ünnepi előadás is lesz a színházban. „Bánk-Ban” körül előadásra nagy díszrel s az előadás jövedelme jótékony célra, a szegedi árvaház javára fordították.

A boszniai polgári adiatusi. A Nikolics baró lemondása óta üresedésben lévő adiatusi állásra Kutschera Hugó bárót a boszniai országos kormány eddigi adminisztratív igazgatóját nevezik ki.

Pálmái Ilka „esete”. Kedden estefelé a bpesti váci köruton zárt grófi magánfogat ütközött össze egy lassan csamogó bérkocsival. A magánfogatból erre kirogott Cziráki János gróf, s kilebbent utánna Pálmái Ilka. Lármá támadt és kiáltozás. A gróf sziktozódott, „Ilka” szívére nyomta kezét, s hangosan, keserves fájdalommal zokogott. „Fájó szívből” mondták a körülállók s ohórusban vigasztalták a remegő dívát, kire annyira hatott ez érzékeny rész-vét, hogy esataon jöködvél kacagva végig a népszínház kedd esti bohóságait.

Mellény mint orvosság. A debreczeni egyik tanyán S. J. gazda fiát beteg bocsátották haza a katonaságból. A legény kiűn lakott a tanyán betegsége egyre rohamosabb lett. Az apa nagyhiye lévén a kuruzsolásnak beküldötte egy javas asz-szonyhoz a legény mellényét, az ottani népies nézetek szerint abban a hitben, hogy az így megimádkozott mellényt ha felveszi, meggyógyul tőle a beteg. De a mire a küldött visszatért, a legény meghalt, s a mellény sem volt képes feltámasztani.

Uj ismétlő fegyvert mutattak be a napokban, mint Bécsből jelentik, a közös hadügyminisztériumnak, illetőleg a technici és adminisztratív katonai bizot-ságnak. E fegyver előnyeinek híre szerint az eddigi fegyverek előnyeit messze túlszárnyalja. A hadügyminisztérium közölte a fegyver feltűnő előnyeinek folytán intézkedést tettek ennek gyakorlati kipróbálása végett. De hát ezek a bős technikusok nem tudnák már valahára taneszközök tökéletesítésén törni a fejüket e helyett, hogy ember-

irtó szárazságot feltalálásán fáradoznának. Bizonny ideje volna felhagyni már ezekkel az ismétlő fegyverekkel.

Himlőjárvány Szegeden. Főleg a külváros alsó tanyáján olyan rohamosan lépett fel a himlő-járvány, hogy az iskolát, melynek 110 növendéke közül 50 találtatott betegnek, két hétre be kellett zárni.

A férj joga. A párisi ügyvédek értekezlete közlelebb érdekes kérdést tárgyalt. Azt, hogy a férj felbontja-e a neje nevére címzett leveleket, Az értekezlet, hosszabb vita után úgy nyilatkozott, hogy igenis a férj felbonthatja neje leveleit.

Mily hosszú a nap márciusban? Március 10-én a nap 6 óra 42 perczek kelt és 5 óra 44 perczek nyugodott le, tehát a nap hossza 11 óra 2 percz volt. 31-én már 5 óra 28 perczek fog a nap felkelni s 6 óra 28 perczek lenyugodni, tehát a nap hossza 12 óra 47 percz lesz. E szerint a nap márciusban hóban 1 óra 54 percz nő. A tavaszi nap és éj egyenlősége március 21-ére esik s ettől fogva a nappal hosszabb lesz az éjszakánál.

VÁROSI HIREK.

A március 15-iki ünnepélyre nagyban folynak az előkészületek, hogy az minden tekintetben fényesen sikerüljön. Színházunk köréből részt vesznek abban Medgyaszai Evelin, ki Endrődi Sándornak „Március 15-ike” című költeményét fogja szavalni, E. Kovács Gyula, ki „Kossuth Washington sirjánál” — vagy kibén biz-zunk című — elmékedést fog felolvasni, Jódnyf Jenő Jakab Ödön az alkalomra írt költeményének elszavalásával s végül Várad Miklós, ki magyar népdalokat fog elő-adni.

A március 15-iki ünnepélyen, mint az előző években, úgy az idén is lesznek számozott ülőhelyek, és pedig kétfélek: 1 ft 50 kros és 1 ftros támaszkekék.

A kolozsvári jót. nőegylet f. március 10-26-28. napjain a városi redontéremben virágbazárt rendez. Az előleges jelentésből adjuk a következőket: A bazár csak délután lesz nyitva 3-7 óráig. Mindennap nagyverseny rendezetik s e célra sikerült a bizottságnak kiváló zenészt-erőket nyerni meg. Az étteremben a bizottság szolgálatát hideg ételeket, italokat és csemekéket, mindent jutányos áron. Sorsjátékot is rendezni fognak. Egy sors-jegy, illetve sorsstárgy ára 50 kr. E számozott tárgyak szolgálnak sorsjegyekül a sorsoláshál, tehát a sorsjegy tárgyal még értékes nyereményt is lehet nyerni. Részlete-sőbb értesítések és programok a napi jelentésekkel adatkak ki a lapokban. Három napra szóló belépti jegy 1 ft. Napi belépti díj 40 kr. A rendező bizottság.

Panaszt vetünk több oldalról, hogy a tivoli utcában az ott levő raktár-rok miatt a közlekedés nemcsak a kocsi-uten, hanem a járdán is a legnagyobb akadályoknak van kitéve. Az illető háztulaj-danosok egyhisszük csak a raktárhelyiségeket adták ki bérbe, de az utcát nem, mely egész nap tel van nehéztérű szállító kocsid-al ugyanarra, hogy sokszor lehetetlen még gyalogos embernek is végig menni az utcán. Elhívjuk e mizeriára rendőrségünk figyelmét.

Rendőri hírek. Passzenár János panaszt emelt a tegnapi napon Borsán János és Vég György ellen kik az ő szomszédságában lakoznak a torda utcában, azonban úgy látszik nem valami békés szomszédságban élhetnek, mert rettenetes eszmecsereket folytatva egymással, — naponként többször is elmondják, hogy tulajdonképen ki és mi legyen egyik és a másik — ektelen stilyban s kézzelfoghatólag is magyarázva. Vége az lett a dolog-nak, hogy Vég kitélepitése iránt az intéz-keknek megírták. — A tegnapi éj különben csendes volt, rendnek örei falakhoz támaszkodva gyönyörködtek a szép holdvilágásban, s ma keresnek a farkas-utca 16 sz. háztól elbódorgott két ártán malackát. Hun lehetnek azok? . . .

Mérgezés. Tegnap hírvánkben említett Palkóv Róza állapota annyira veszélyesnek bizonyult, hogy kórházba kellett szállítani, hol javulásához azonban reményt helyeznek az orvosok.

MŰVÉSZET.

Nemzeti színház. Az este „Ferrol” bozott össze negyedrészen telt házat, mely érdeklődéssel nézte a mindvégig „érdek-feszítő” ügyességgel irt darabot. Az előadás összevágó volt és üntudatos. A rakenczát-lankodó esküdt szerepében Megyeri tegnap is derűtséget keltett, Ivánni hatással személyesítette a czimszerepet. Dicséret illeti Kovács Gyulát és Medgyaszait. Ezt a nehány sort pedig nem a tegnapi előadásért írjuk, hanem a tegnapielőttiért, „Georgette” tized annyi figyelemben se részesült a ké-szültséget illetőleg, mint „Ferrol”, melyben mindenki jól tudta mit mond, „Georgette”-ben, néhány tagot kivéve, a többinek homályos tudása volt a mondani valóiról. No bizony! Budapest tizenöt próbára men-nek az egy felvonásos vígjátékok, nálunk három nap alatt megy a Sardou premier is négy felvonással. Ki tehet róla, ha a darab szétmegy? Mi nem.

* Gerő Lina jutalomjátékául e hó 19-én Fenillet Octav „Chamillac”-ja kerül színe. Fenillet e poéticus darabját bizonyára nálunk is éppen oly tetszéssel fogja látni a közönség, mint a mily tetszéssel a legna-gyobb francia regényíró eddigi összes darab-ját fogadtattak. Gerő Lina k. a. juta-lomjátékát szíves figyelembe ajánljuk.

* Művészi körutra fog indulni — Le-winszky példájára — a nyár folyamán színházunk két tagja: E. Kovács Gyula és Jódnyf Jenő, abban az esetben, ha a nyári szin-körben nem lesznek előadások. Ivánni hat-hétre Párizsba utazik april hó elsejével, azután Kovács Gyulával előbb Tordára, onnan Szébenbe, Brassóba, S. Szt. Györgyre, majd M. Váshárrhelyre, Beszterczére stb. fog-nak menni.

* „A Mikadó” holnapi előadásán „Nan-ki Poó” szerepét Erdélyi Mariette hirteleni betegsége miatt Kápolnai fogja ját-szani.

* Nyugdíjazások az operánál és a nemzeti színháznál. A magyar kir. opera és a nemzeti színház tagjai közül nyugdí-jaztatlak: Komáromi Alajos, Pauli Richárd, Kőszeghy Károly és Campilli Frigyes, — mindegyik 1500 ft. évi nyugdíjjal (a leg-nagyobb összeg, mely a nyugdíjszabályzat értelmében valakinek megadható) továbbá Schauer Ignác 900 ft. rttal. Az illetők april 1-től kezdve fogják nyugdíjukat élvezni.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet XXV. szűnet.

Kolozsvárt, 1887. március 11-én.

MIKADÓ

vagy
EGY NAP TITIPU-BAN.

Törvényszéki csarnok.

A nagybányai rejtélyes gyilkosság ügye.

Budapest. márc. 8.

A nagybányai rejtélyes gyilkosság ügyét ma tárgyalta a kir. tábla III. büntető tanácsa.

Az ügyet Péterffy Domokos bíró következkben ismertette: Szepsy Elek mult évi augusztus hó 30-án Budapestre jött s a „Fehérlő” fogadóba szállt. Megérkezése után rögtön borhelyhoz ment s mint a szab-papinézor vallja, szőke haját és szakállát feketére festette.

Aztán egy gyapjúkereskedő után tudakozódott. Löwy L. és Löwy A. ügynökök elvezették Weisz Zsigmondhoz, a kinek vádolt azt lauzdta, hogy Csikon és berka-szen 126 mm. eladó gyapjúja van. Weisz megígérte Szepsynek, hogy szeptember 12-én Deesen lesz s ismét vele együtt a birtokára utazik. Ezt táviratilag is tudatta Szepsy-vel, a ki azt sürgönyözte vissza, hogy jö-jön Semkutra, majd ő ott várni fogja. Ugy is történt. Szepsy az állomásnál kocsival várakozott Weisz Zsigmondra, aztán mind-ketten Nagybánya felé hajtottak. Midőn a Lapos-féle erdőhöz értek, puszkadurranás hallatszott s Weisz halva bukott le a koc-silőről.

Megindították a vizsgálatot, mely annak kiderítésére irányult, vajjon Szepsy Elek gyilkolta-e meg a nagykereskedőt. Szepsy azt vallotta, hogy a fegyver a rázkódás következtében véletlenül sült el és találta Weisz Zsigmondot. A szatmári tör-vényszék Szepsy Eleket család kísérlete és vétkes gondatlanságból okozott emberölés büntette miatt öt évi börtönréitélte. A kir. tábla az elsőbírság ítéletét feloldotta és több irányban pótvizsgálatot rendelt el. A másodszori végtárgyaláson a szatmári tör-vényszék Szepsy szándékos emberölés büntette miatt 12 évi fegyházra ítélte.

Ebben a stádiumban jutott ismét ez az ügy a kir. táblához, mely Szepsy Eleket egészen felmentette. Az ítélet így hangzik: A kir. tábla az elsőbírság ítéletét részben megváltoztatja, a mennyiben a vádolt Szep-sy Eleket a szándékos emberölés büntette; nek várja alól is fölmenti; ugyanazt az ítéletet a gyilkosság és rablás büntetének kísérlete alól fölmentésére vonatkozó részben helybenhagyja.

A Péterffy Domokos bíró által elvég-zott terjedelmes megokolás fölmenti, hogy a mult évi november hó 24-én foganatosított szakértői szemle, vádolt kalandos előléte és zilált anyagi viszonyai, valamint ama körülmény, hogy az elhalt Weisz Zsigmond-nak Budapestről Dézser s illetőleg Nagyba-nyára való utaztatása célját a vádolt többször változtatott vallomásaiban igazolni nem tudta: föllette komoly gyanúkat köze-nek ugyan arra nézve, hogy az elhalt Weisz Zs. nem véletlen szerencsétlenségnek esett áldozatul, miként ezt a vádolt feltüntetni igyekszik, hanem ellenkezőleg, épen a vád-olt szándékos cselekménye által fosztatott meg életétől, de azt a vádolt tagadásával szemben sem a büntvizsgálat, sem a végtár-gyalás teljesen föl nem derítette.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS

BARTHA MIKLÓS.

NYILTTER.*

A mára hirdetett „Budapesti” kávéháznak a megnyitása szombat (12-én) d. n. 1 órára halasztatott.

Grün Adolf,

bérlő.

* Ezen rovat tartalmáért nem vállalunk fele-lősséget. Szék.

H I R D E T É S E K.

Sz. 61—1887.

153. (1—1)

végreh.

Árverezési hirdetmény.

Alóírt kir. bir. végrehajtó ezzel közhírré teszi, miszerint a mocsai kir. bíróságnak 1887. évi 236. sz. végrehajtást elrendelő és a mocsai kir. bíróságnak 1887. évi 236. sz. kiküldő végzése folytán Csurtya Tivilla végrehajtató részére Sonka Juon végrehajtást szenvedő ellen 100 ft o. é. tőke s járulékaik iránt kielégítés képpen bíróság lefoglalt és 319 ft-ra becsült ingóságokra a mocsai kir. bíróságnak 1887. évi 268. sz. végzésével 100 ft tőke, ennek 1887. évi január hó 1-től járó 6% kamata, s eddig összesen 8 ft 30 kr-ban megállapított költségek iránt a további kielégítési végrehajtás elrendelvényén. Ennek folytán az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében Csurtya Tivilla végrehajtató szóbeli jelentkezésére a 48. sz. végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató javára lefoglalt ingóságok, tekintettel az idézett t.-cz. 103. §-ára, az árverésnek Mocson, végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határnapul 1887. évi márczius hó 21-ik napjának délelőtti 10 órája kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt szarvasmarhák, juhok, törökbuza, buza, szekér, szalonna, szűszék, széna és deszkakamara a legtöbbet ígérőnek, az idézett t.-cz. 108. §-ában megállított feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsíron alól is el fognak adni. Egyszersmind felhívatnak mindazokat, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott t.-cz. 111. és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alóírt kiküldött végrehajtónál vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a későbbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Mocson, 1887. évi márczius hó 7-ik napján.

FERENCZY GYÖRGY,
kir. bir. végrehajtó

Szasz-Fenesen

egy nyaralásra alkalmas lak, 5 szoba és melléképületek, istálló, disz- és veteményes kerttel

kiadó.

Értekezhetni Szabó Józsefnél.

(1—3)

Eladó birtok

Mező-Szent-Jakab községben
(Torda-Aranyosmegyében.)

Kiterjedése: 200 kat. hold kaszáló, legelő és rét; 200 kat. hold szántó föld, mindez tagosítva egy tagban. A birtok tartozékai: 55 cat. hold erdő és 22 curialis zsellér, épületek.

Értekezhetni:

Hollaki Ferencz Szent-Jakabon,
u. p. Nagy-Csán.

143. (3—3)

Szakértő gazdatiszt

kerestetik egy 400 kat. holdas gazdaságba, mérsékelt fizetési feltételek mellett.

Írásbelileg is értekezhetni tulajdonos
Szilvásy Aladárral, u. p. Russ, Brettye
(Hunyadmegye.)

150. (1—2)

Hirdetés.

Az iparos-egylet tulajdonát képező jelenlegi

„Központi áruzsarnok“ helyisége

folyó év április hó 1-től

bérbe adatik.

(3—3)

Értekezhetni a jelenlegi bérliónél.

Eladó birtok.

NAGY-RÁPOLT községben

(Hunyadmegye).

120 kat. hold szántó-kaszáló, 588 kat. hold erdő, hozzátartozó 2 malom, koresmajogok, lak- és gazdasági épületekkel

örökáron eladó.

Értekezhetni:

HOLLAKI ARTHURRAL Petrosényben.

142. (3—3)

!! H Á B O R U !!

A beteg nyaknak, a beteg tüdőnek

az E G G E R-féle

díjjutalmazott

MELLPASZTILLAK,

elismert kitűnő szer; sikerrel küzdenek egy köhögés, nyakbántalmak, rekedtség, tüdőbajoknál, valamint nehéz lélegzésnél és a leghathatósabb szer, mely a legmegbízhatóbban alkalmaztatik nyak- és mellbetegeknél.

Ezen pasztillák dobozokban á 25 és 50 kr., a gyógytárakban kaphatók.

Raktár a következő gyógyszerész uraknál: dr. Hintz György, dr. Ember Bogdán, Gundhardt Albert, Székely Miklós, Biró János gyógyszerész urak és Rácz Jenő ezükrász urnál.

(3—10)

135.

Pályázat.

A „Kolozsvári Önszegélyző-egylet“-nél egy könyvvezetői állomás megüresült, melyre pályázat nyitatik oly megjegyzéssel, hogy ezen állomásra csak oly egyén pályázhat, aki valamely kereskedelmi akadémiát végzett.

Teljesen felszerelt folyamodványok f. évi márczius hó 20-ig az intézet pénztárhelyiségében (belső-utca 3. sz. alatt) d. e. a hivatalos órák alatt benyújtandók, hol bővebb felvilágosítást ad

Kolozsvárt, 1887. márczius hó 9-én.

Az igazgatóság.

Sz. 85—1887.

152. (1—)

végreh.

Árverési hirdetés.

A városi kir. bíróságnak múlt évi 7056. sz. végrehajtást elrendelő és ezen sz. alatti kiküldő végzése folytán a Farkas Károly végrehajtató részére Szechlinszky György végrehajtást szenvedő elleni 200 ft tőke o. é. tőke s járulékaik iránt kielégítés képpen bíróság lefoglalt és 352 ft-ra becsült ingóságoknak a galatán leendő elárverezésére határnapul 1887. évi márczius hó 17-ik napjának délelőtti 9 órája kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt házi butorok a legtöbbet ígérőnek, az idézett t.-cz. 108. §-ában megállított feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsíron alól is el fognak adni. Egyszersmind felhívatnak mindazokat, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott t.-cz. 111. és 112. §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alóírt kiküldött végrehajtónál vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a későbbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kolozsvárt, 1887. évi márczius hó 8-án.

SZABÓ KÁROLY,

k. b. végrehajtó.

Arany ezüst óra lánczok.

Babos Sándor

órák Kolozsvárt.

Ajánlja már 25 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő, dusan felszerelt

óra nagy rakárát

és

látszerészeti műszereit,

tetemesen leszállított árák mellett.

Különösen ajánlom a most külföldről tett utazásom alkalmakor készpénzzel jutányos áron vásárolt valódi genfi arany, ezüst férfi és női óráimat.

Azonkívül ajánlom egy külföldi hírneves gyárból való minden nemű látszerészeti eszközeimet.

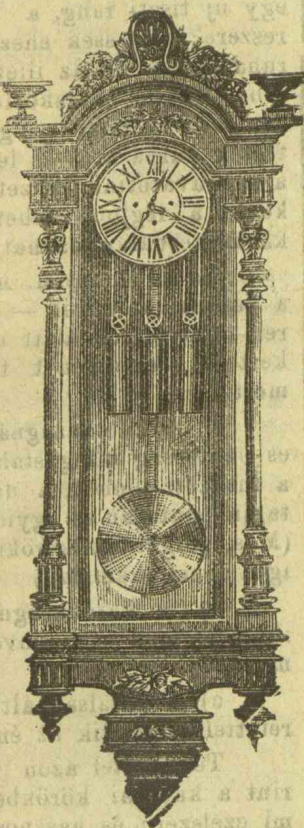
Mindenemű óra és látszerészeti eszközök pontos és szolid javításait elvállalom a legjutányosabb árért.

Minden eladott és javított óráért két évi kezességet vállalok.

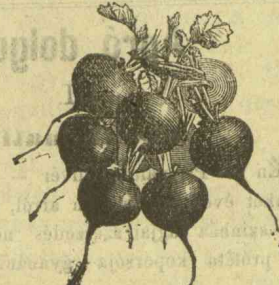
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Egy jó órák segéd foglalkozást nyerhet.

Két évi jótállás.

Színházi és táv-látószövek, hőmérők, időjelzők.

Legjobb minőségű

vetemény-, virág- és gazdasági magvak

kaphatók

TAUFFER FERENCZ utódánál,

Kolozsvárt, belközép-utca 6-ik szám.

133. (6—60)